

Nr SOD: UM.1101884.2026

Zarządzenie nr PM-3983/2026
Prezydenta Miasta Gliwice
z dnia 19 października 2026 r.

w sprawie konsultacji projektu uchwały Rady Miasta Gliwice w sprawie przyjęcia "Programu Polityki Senioralnej miasta Gliwice na lata 2026-2032".

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm.), art. 5 ust. 2 pkt 3, 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.) oraz § 15 załącznika nr 1 do uchwały nr II/24/2018 Rady Miasta Gliwice z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie Statutu Miasta Gliwice

zarządza się, co następuje:

- §1. Przeprowadzić konsultacje społeczne z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Gliwicach oraz z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi, dotyczące projektu uchwały Rady Miasta Gliwice w sprawie przyjęcia „Programu Polityki Senioralnej miasta Gliwice na lata 2026-2032”. Projekt ww. uchwały stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.
- §2. Konsultacje odbędą się w formie wyrażenia opinii lub zgłoszenia uwag do udostępnionego publicznie projektu uchwały.
- § 3. Projekt uchwały zostanie udostępniony publicznie w okresie **od 21 października 2026 r. do 4 listopada 2026 r.** w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gliwicach, na elektronicznej tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego oraz na stronie internetowej www.gliwice.eu i w serwisie <https://decydujmyrazem.gliwice.pl>. Ponadto ogłoszenie o konsultacjach zostanie opublikowane w „Miejskim Serwisie Informacyjnym”.
- § 4. Uwagi lub opinie można zgłaszać drogą elektroniczną w terminie do 4 listopada 2026 r. na adres: zd@um.gliwice.pl, składać osobiście w formie pisemnej w sekretariacie Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gliwicach przy ul. Zwycięstwa 21 lub zgłaszać poprzez serwis <https://decydujmyrazem.gliwice.pl>.
- § 5. Ww. projekt uchwały przesłany zostanie do Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Gliwicach oraz Rady Seniorów Miasta Gliwice. Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego i Rada Seniorów Miasta Gliwice w terminie do 4 listopada 2026 r. przedstawi opinię dotyczącą ww. projektu. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

- § 6. Konsultacje mają charakter opiniodawczy, nie są wiążące dla organu, który je zarządza.
- § 7. Odpowiedzialnym za wykonanie zarządzenia jest dyrektor Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych.
- § 8. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia obejmuje osobiście.
- § 9. Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.
- § 10. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice

Łukasz Gorczyński

/dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

PROJEKT

Nr korespondencji

UCHWAŁA NR RADY MIASTA GLIWICE

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2026-2032"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm.), oraz w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 639 z późn. zm.), na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miasta Gliwice uchwala, co następuje:

- § 1.** Przyjąć „Program polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2026-2032” w brzmieniu według załącznika do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2026 r.

GLIWICE

Załącznik do uchwały nr

Rady Miasta Gliwice

z dnia 2026 r.

**Termin
opracowania
dokumentu**

wrzesień 2026

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
1.1 Podstawa prawna	4
1.2. Adresaci Programu	4
1.3. Realizatorzy Programu	4
1.4. Źródła finansowania	5
II. Diagnoza sytuacji seniorów w Gliwicach	5
III. Cele Programu, kierunki i działania	12
IV. Spójność Programu ze „Strategią rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Gliwice na lata 2026-2032”	17
V. Monitoring	19
VI. Postanowienia końcowe	19

I. Wprowadzenie

Jednym z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki społecznej jest starzenie się społeczeństwa, zarówno na poziomie krajowym, jak i lokalnym. Zmiany demograficzne zachodzące w Polsce, województwie śląskim czy w Gliwicach powodują, że rośnie znaczenie działań ukierunkowanych na zapewnienie osobom starszym możliwości prowadzenia aktywnego, bezpiecznego, samodzielnego i satysfakcjonującego życia.

Osoby starsze stanowią istotną i różnorodną część społeczności Gliwic. Według stanu na dzień 31.08.2026 r. liczba osób 60 + wynosi 48 530, co stanowi 31% ogółu mieszkańców. W tej grupie szczególną uwagę należy zwrócić na osoby w wieku 80 +, których liczba wynosi 9 444, co stanowi 6 % wszystkich mieszkańców. Sytuacja życiowa seniorów jest zróżnicowana. Ich potrzeby mogą się znacznie różnić, gdyż różna jest ich sytuacja zdrowotna, mieszkaniowa, ekonomiczna czy potrzeby społeczne. Jedną grupę stanowią osoby aktywne zawodowo, społecznie i kulturalnie, angażujące się w działalność organizacji pozarządowych, klubów seniora czy Rady Seniorów Miasta Gliwice, natomiast drugą osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, doświadczające samotności, problemów zdrowotnych, ograniczonej mobilności lub trudności ekonomicznych.

Dlatego współczesna polityka senioralna powinna obejmować całe spektrum działań, od profilaktyki zdrowotnej, aktywizacji i edukacji, przez tworzenie warunków do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym, po zapewnienie bezpieczeństwa, dostępności, odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz wsparcia w sytuacji utraty samodzielności.

Miasto Gliwice od wielu lat prowadzi działania na rzecz osób starszych. Istotnym elementem lokalnej polityki senioralnej pozostaje także aktywne włączanie osób starszych w procesy decyzyjne dotyczące miasta. Szczególne znaczenie w tym zakresie ma Rada Seniorów Miasta Gliwice, pełniąca funkcję doradczą, konsultacyjną i inicjatywną oraz reprezentująca środowisko osób starszych wobec władz samorządowych. Program Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2026–2032 stanowi kontynuację i rozwinięcie dotychczasowych działań samorządu. Jego celem jest stworzenie spójnego systemu działań odpowiadającego na zmieniającą się strukturę demograficzną miasta oraz na zróżnicowane potrzeby gliwickich seniorów.

Szczególne znaczenie w realizacji Programu będzie miało tworzenie warunków sprzyjających jak najdłuższemu zachowaniu samodzielności i dobrej jakości życia, przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu, rozwój aktywności obywatelskiej i międzypokoleniowej, wspieranie zdrowego stylu życia, zwiększanie bezpieczeństwa oraz dostosowywanie przestrzeni i usług miejskich do potrzeb osób w różnym wieku i o różnym poziomie sprawności.

Program uwzględnia również potrzebę wspierania osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także ich rodzin i opiekunów. Bardzo ważne jest rozwijanie usług środowiskowych i form wsparcia, które pozwolą seniorom możliwie długo pozostawać i funkcjonować w swoim środowisku.

Polityka senioralna Gliwic będzie zatem obejmowała nie tylko pomoc społeczną, ale również ochronę zdrowia, edukację, bezpieczeństwo, kulturę, rekreację, mieszkalnictwo, partycypację obywatelską oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób starszych.

Realizacja Programu wymaga współpracy wielu podmiotów: władz miasta, jednostek organizacyjnych Miasta Gliwice, Rady Seniorów Miasta Gliwice, instytucji kultury, organizacji pozarządowych, placówek ochrony zdrowia, podmiotów świadczących usługi społeczne, środowisk senioralnych, przedsiębiorców, a także samych mieszkańców. Współpraca wymienionych podmiotów pozwoli na skuteczne odpowiadanie na potrzeby seniorów zamieszkujących w Gliwicach.

Program Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2026–2032 jest więc nie tylko dokumentem planistycznym, ale również wyrazem dążenia do budowania miasta przyjaznego starzeniu się, w którym wiek nie ogranicza możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i obywatelskim, a każdy mieszkaniec niezależnie od wieku i poziomu sprawności może czuć się bezpieczny, potrzebny i częścią lokalnej wspólnoty.

1.1 Podstawa prawna

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym; ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawa z dnia 11 czerwca 2026 r. o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej;
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

1.2. Adresaci Programu

Adresatami „Programu Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2026–2032” są w szczególności osoby starsze zamieszkujące na terenie Miasta Gliwice, a także ich rodziny, środowiska senioralne, mieszkańcy miasta oraz podmioty uczestniczące w realizacji działań na rzecz osób starszych.

- adresaci bezpośredni - osoby starsze, tj. mieszkańcy Gliwic, którzy ukończyli 60. rok życia;
- adresaci pośredni - rodziny i bliscy osób starszych, Rada Seniorów Miasta Gliwice oraz inne organizacje i środowiska reprezentujące osoby starsze, mieszkańcy Gliwic, miejskie jednostki organizacyjne i instytucje realizujące zadania z zakresu polityki senioralnej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz osób starszych.

1.3. Realizatorzy Programu

- 1) Urząd Miejski w Gliwicach;
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach;
- 3) Centrum 3.0 – Gliwicki Ośrodek Działań Społecznych;
- 4) Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach;
- 5) Centrum Kultury Victoria w Gliwicach;

- 6) Rada Seniorów Miasta Gliwice;
- 7) organizacje pozarządowe;
- 8) podmioty gospodarcze;
- 9) podmioty lecznicze;
- 10) instytucje kultury i sportu;
- 11) inne podmioty realizujące zadania na rzecz seniorów.

1.4. Źródła finansowania

- budżet Miasta Gliwice;
- środki własne podmiotów realizujących zadania na rzecz seniorów;
- inne źródła krajowe i zewnętrzne.

II. Diagnoza sytuacji seniorów w Gliwicach

W 2025 r., w oparciu o dane zastane, badania sondażowe oraz wywiady z praktykami, została sporządzona kompleksowa „Diagnoza problemów społecznych miasta Gliwice”. Jednym z analizowanych zagadnień była demografia i proces starzenia się społeczeństwa, ale również w innych obszarach mocno wybrzmiały wątki związane z problemami, potrzebami i oczekiwaniami seniorów.

W latach 2016-2025 udział seniorów w populacji miasta wzrósł z 27,4% do 31% i zgodnie z prognozami GUS trend ten będzie się utrzymywał, przy jednoczesnym spadku liczby ludności Gliwic. Sytuacja ta jest źródłem wielu wyzwań dla samorządu.

**LICZBA OSÓB W WIEKU 60+ ZAMELDOWANYCH
NA POBYT STAŁY I CZASOWY
W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH**
stan na 31 sierpnia 2026 r.

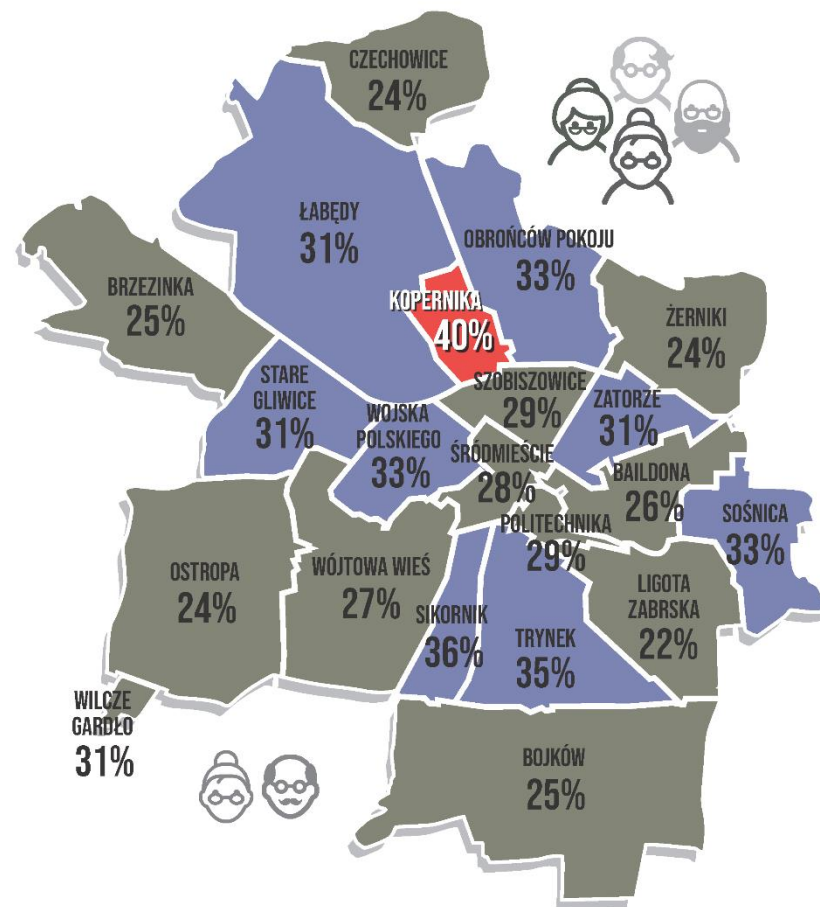
Dzielnica	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców 60+ zameldowanych na pobyt stały i czasowy	Procentowy udział mieszkańców 60+ w ogólnej liczbie mieszkańców
LIGOTA ZABRSKA	2 107	460	21,83 %
OSTROPA	3 247	774	23,84 %
ŻERNIKI	4 141	1 009	24,37 %
CZECHOWICE	884	216	24,43 %
BRZEZINKA	2 645	652	24,65 %
BOJKÓW	3 118	781	25,05 %
BAILDONA	8 100	2 131	26,31 %
WÓJTOWA WIEŚ	5 684	1 560	27,45 %
ŚRÓDMIEŚCIE	12 128	3 419	28,19 %
SZOBISZOWICE	11 738	3 386	28,85 %
POLITECHNIKA	3 259	955	29,30 %
STARE GLIWICE	6 302	1 932	30,66 %
ŁĄBĘDY	13 639	4 229	31,01 %
WILCZE GARDŁO	1 035	322	31,11 %
ZATORZE	11 129	3 482	31,29 %
SOŚNICA	15 609	5 161	33,06 %
WOJSKA POLSKIEGO	11 265	3 752	33,31 %
OBRONCÓW POKOJU	4 938	1 648	33,37 %
TRYNEK	14 214	5 004	35,20 %
SIKORNIK	11 479	4 123	35,92 %
KOPERNIKA	8 869	3 534	39,85 %

Procent seniorów w wieku 60+ w poszczególnych dzielnicach.

od 0% do 29% od 30% do 39% od 40% do 49%

**LICZBA OSÓB W WIEKU 60+ ZAMELDOWANYCH
NA POBYT STAŁY I CZASOWY
W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH**
stan na 31 sierpnia 2026 r.

Procent seniorów w wieku 60+ w poszczególnych dzielnicach.

od 0% do 29% od 30% do 39% od 40% do 49%

LICZBA OSÓB W WIEKU 80+ ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY I CZASOWY W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH
stan na 31 sierpnia 2026 r.

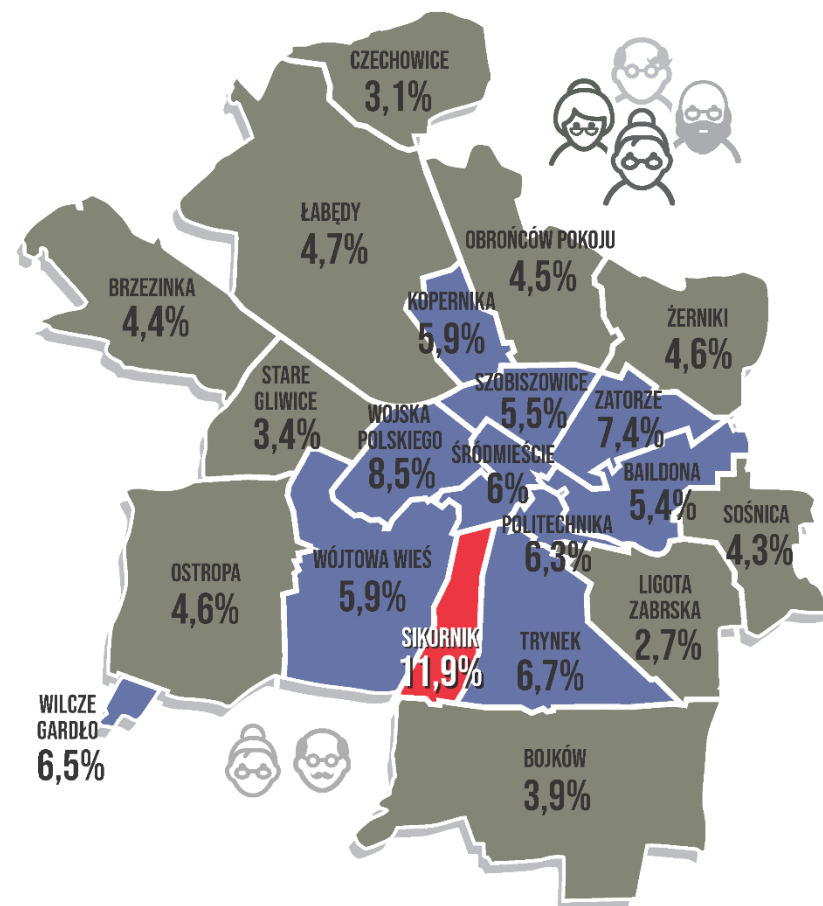
Dzielnica	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców 80+ zameldowanych na pobyt stały i czasowy	Procentowy udział mieszkańców 80+ w ogólnej liczbie mieszkańców
LIGOTA ZABRSKA	2 107	56	2,66 %
CZECHOWICE	884	27	3,05 %
STARE GLIWICE	6 302	216	3,43 %
BOJKÓW	3 118	121	3,88 %
SOŚNICA	15 609	666	4,27 %
BRZĘZINKA	2 645	117	4,42 %
OBROŃCÓW POKOJU	4 938	222	4,50 %
OSTROPA	3 247	148	4,56 %
ŻERNIKI	4 141	191	4,61 %
ŁĄBĘDY	13 639	651	4,77 %
BAILDONA	8 100	437	5,40 %
SZOBISZOWICE	11 738	649	5,53 %
WÓJTOWA WIEŚ	5 684	335	5,89 %
KOPERNIKA	8 869	523	5,90 %
ŚRÓDMIEŚCIE	12 128	729	6,01 %
POLITECHNIKA	3 259	206	6,32 %
WILCZE GARDŁO	1 035	67	6,47 %
TRYNEK	14 214	948	6,67 %
ZATORZE	11 129	820	7,37 %
WOJSKA POLSKIEGO	11 265	954	8,47 %
SIKORNIK	11 479	1 361	11,86 %

Procent seniorów w wieku 80+ w poszczególnych dzielnicach.

od 0% do 5% od 5% do 10% od 10% do 25%

LICZBA OSÓB 60+ ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY I CZASOWY W POSZCZEGÓLNYCH DZIELNICACH
stan na 31 sierpnia 2026 r.

Procent seniorów w wieku 80+ w poszczególnych dzielnicach.

od 0% do 29% od 30% do 39% od 40% do 49%

Wśród problemów dotyczących osoby starsze przedstawiciele Urzędu Miejskiego, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Rady Seniorów Miasta Gliwice wskazali m.in.:

- poczucie osamotnienia i izolacji społecznej, a także trudności z dostępem do wsparcia psychologicznego, co może sprzyjać rozwojowi depresji i innym zaburzeniom zdrowotnym,
- problemy z mobilnością, których nie rozwiązuje komunikacja publiczna (transport dla osób chorych i z niepełnosprawnością, dojazd do placówek ochrony zdrowia, urzędów itp.),
- ograniczenia w dostępie do ochrony zdrowia, długie terminy oczekiwania np. na rehabilitację,
- problemy seniorów, będących jednocześnie opiekunami osób z niepełnosprawnością,
- rozproszenie działań na rzecz seniorów, brak centralnej informacji i koordynacji,
- obawy związane ze starzeniem się: strach przed utratą zdrowia, zależnością od innych, pogorszeniem sytuacji materialnej, uwięzieniem w domu, wykluczeniem cyfrowym (poczucie nienadążania za światem).

Praktycy wskazali, że kluczowe jest dotarcie ze wsparciem do seniorów zmagających się z niepełnosprawnościami, chorobami neurodegeneracyjnymi, a także wykluczonych cyfrowo i żyjących w izolacji społecznej. Jednocześnie nie można zapominać o seniorach aktywnych, chcących rozwijać swoje zainteresowania, poszukujących możliwości integracji czy włączania się w działania miejskie i obywatelskie.

W badaniach ankietowych na potrzeby „Diagnozy problemów społecznych...” wzięło udział 127 osób w wieku 60-69 lat i 128 powyżej 70 roku życia. Wśród wskazywanych przez nich problemów oraz deklarowanych zachowań i potrzeb warto odnotować:

- prawie 30% seniorów źle ocenia dostępność architektoniczną przestrzeni publicznych oraz budynków użytku publicznego (niekoniecznie miejskich, również sklepów czy placówek ochrony zdrowia),
- 7% osób w wieku 60-69 i 6,3% osób w wieku od 70 lat wzwyż zadeklarowało brak możliwości wyjścia z domu z powodu barier architektonicznych,
- wśród usług / form wsparcia, których brak odczuwają, najczęściej wskazywano: drobne naprawy domowe, wsparcie i usługi pomocy społecznej oraz pomoc w codziennych pracach domowych, a także możliwość zamówienia tanich posiłków do domu oraz asysty w załatwianiu spraw poza domem – przy czym w grupie 70+ wskazań było nieco więcej, co potwierdza, że wraz z wiekiem potrzeby rosną,
- najczęstszym nałogiem osób w wieku 60-69 lat jest nadużywanie telefonu i internetu (po 14,2%), nieco rzadziej przyznawano się do uzależnienia od wyrobów tytoniowych i leków przeciwbólowych, zaś w grupie 70+ najwięcej osób zadeklarowało nadużywanie tytoniu (9,4%) i leków przeciwbólowych (7%),

- prawie 80% osób w wieku 60-69 oraz ponad 60% starszych dobrze ocenia swój stan zdrowia, natomiast źle – odpowiednio – niespełna 16% i 25%,
- seniorzy starają się dbać o zdrowie – ponad 60% ankietowanych w obu grupach wiekowych zadeklarowało podejmowanie aktywności fizycznej raz w tygodniu lub częściej, około połowy regularnie stosuje zdrową dietę, ponad 90% korzysta z badań profilaktycznych,
- 1/4 seniorów wskazała, że choruje przewlekłe, jednocześnie ta grupa Gliwiczian najrzadziej skarży się na zaburzenia zdrowia psychicznego (depresja, stany lękowe i inne) – w związku z tym, że rzadziej zauważają je również u członków rodziny i przyjaciół może się to wiązać z mniejszą świadomością problemu,
- wśród usług z zakresu ochrony zdrowia osoby starsze najczęściej wskazywały na utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów (ponad 1/3 ankietowanych) oraz do zajęć rehabilitacyjnych dla dorosłych (ok. 1/4),
- seniorzy chętnie, choć rzadziej niż grupy 30-49 i 50-59 lat, angażowali się w proste działania charytatywne (przekazywanie 1,5% podatku, darowizny i smsy na działania pomocowe) oraz pomoc sąsiadom,
- starsi Gliwiczanie zadeklarowali mocne przywiązanie do miasta, w swoich dzielnicach zamieszkania najczęściej brakuje im miejsc spędzania czasu wolnego oraz oferujących kulturę i rozrywkę, a także usług ochrony zdrowia (ok. 30-45% wskazań negatywnych), natomiast zwykle wysoko oceniają możliwość zrobienia zakupów, funkcjonowanie komunikacji publicznej, dostęp do bibliotek, terenów zielonych i rekreacyjnych oraz poczucie bezpieczeństwa (ok. 60-80% wskazań pozytywnych),
- wśród ulubionych sposobów spędzania wolnego czasu seniorzy częściej niż osoby młodsze wskazywali oglądanie telewizji oraz czytanie,
- w zakresie lęków dotyczących przyszłości obie grupy (60-69 i 70+) charakteryzowały się podobnymi obawami – dominował strach o pogorszenie stanu zdrowia (81,1% i 85,2%), nieco ponad połowa (59,1% i 50,8%) przejmowała się możliwością pogorszenia sytuacji finansowej, a niespełna połowa (46,5% i 49,2%) konsekwencjami zmian klimatu,
- seniorzy – szczególnie ci powyżej 70 roku życia – zdecydowanie częściej niż inne grupy Gliwiczian poszukują informacji o wydarzeniach w mieście w prasie papierowej (głównie w papierowym wydaniu MSI – w grupie starszej prawie 50%).

Odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby osób starszych są działania podejmowane przez Miasto Gliwice oraz miejskie jednostki organizacyjne, a także organizacje pozarządowe i inne podmioty działające lokalnie. Ich zakres jest zróżnicowany i obejmuje zarówno działania o charakterze społecznym i aktywizującym, jak i wsparcie osób starszych w codziennym funkcjonowaniu, przeciwdziałanie samotności, rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej oraz wzmacnianie udziału seniorów w życiu publicznym.

Ważną rolę w systemie lokalnej polityki senioralnej pełni Rada Seniorów Miasta Gliwice, która jest organem doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym. Rada reprezentuje środowisko osób starszych oraz podmiotów działających na ich rzecz, a do jej zadań należy m.in. opiniowanie projektów uchwał, inicjowanie przedsięwzięć służących integracji społecznej seniorów oraz wzmacnianie ich aktywności obywatelskiej.

Istotnym elementem miejskiego systemu działań jest Strefa Seniora prowadzona przez Centrum 3.0 – Gliwicki Ośrodek Działań Społecznych przy ul. Studziennej 6. Jest to miejsce skupiające informacje oraz inicjatywy adresowane do starszych mieszkańców. W ramach prowadzonej działalności organizowane są m.in. warsztaty, spotkania, zajęcia edukacyjne i artystyczne, aktywności ruchowe oraz działania integracyjne. Oferta obejmuje również możliwość korzystania z porad i wsparcia dotyczącego nowych technologii, a także rozwijania zainteresowań i aktywności społecznej.

Ważną rolę w aktywizacji gliwickich seniorów odgrywa również Miejska Biblioteka Publiczna, która prowadzi liczne działania edukacyjne, kulturalne i integracyjne, w tym spotkania, warsztaty, wykłady oraz zajęcia rozwijające zainteresowania i kompetencje cyfrowe.

Uzupełnieniem oferty jest działalność Centrum Kultury Victoria, które poprzez wydarzenia kulturalne, koncerty, spektakle, warsztaty i inne inicjatywy stwarza seniorom możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta, rozwijania zainteresowań oraz integracji z innymi mieszkańcami. Współpraca miejskich instytucji kultury i organizacji społecznych pozwala tworzyć różnorodną ofertę sprzyjającą aktywności, integracji i dobrej jakości życia osób starszych.

Miasto podejmuje również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie samotności i budowanie relacji społecznych. Przykładem jest „Telefon Życzliwości”, uruchomiony w Gliwicach w 2024 r., którego założeniem jest umożliwienie osobom potrzebującym kontaktu z życzliwą osobą i rozmowy. W 2025 r. ofertę wsparcia rozszerzono o pilotażową usługę „Asystent osoby starszej – wsparcie w samotności”, której celem jest ograniczanie poczucia osamotnienia i wspieranie seniorów w aktywnym spędzaniu czasu oraz budowaniu relacji.

Kolejnym obszarem są działania wspierające samodzielność seniorów w miejscu zamieszkania. Przykładem jest miejski projekt „Złota rączka”, skierowany do mieszkańców Gliwic w wieku 60+, w szczególności osób samotnych, chorych lub niemogących liczyć na pomoc bliskich. W ramach projektu zapewniana jest bezpłatna pomoc przy drobnych naprawach domowych, a w 2026 r. zakres wsparcia rozszerzono również o pomoc przy obsłudze komputera i telefonu.

Osoby zależne oraz ich opiekunów wspiera Punkt Konsultacyjny „Pomocna Dłoń”. Jest to miejsce skierowane przede wszystkim do nieformalnych opiekunów osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami lub wymagających stałego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Punkt oferuje opiekunom możliwość uzyskania informacji, porad oraz wskazówek dotyczących sprawowania opieki, dostępnych form pomocy i lokalnych usług wsparcia. Jego działalność ma na celu nie tylko poprawę jakości życia osób zależnych, ale również odciążenie i wzmocnienie osób, które na co dzień sprawują nad nimi opiekę.

Ważną część działań stanowią inicjatywy służące aktywizacji i integracji społecznej. W Gliwicach funkcjonuje 21 Klubów Seniora, a oferta kierowana do osób starszych obejmuje również wydarzenia o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, sportowym i rekreacyjnym. W maju 2026 r. w dzielnicy Sośnica otwarto Dom Sąsiedzki o nazwie „Serce Sośnicy”. W planach miasta jest stworzenie kolejnych tego typu przestrzeni.

Przykładem działań integrujących różne pokolenia jest organizowany corocznie Rodzinny Piknik Seniora, który łączy aktywność seniorów z uczestnictwem rodzin i pozostałych mieszkańców miasta.

Istotnym kierunkiem jest także wspieranie aktywności kulturalnej i edukacyjnej seniorów. Oferta obejmuje m.in. zajęcia artystyczne, warsztaty, spotkania tematyczne, naukę obsługi nowych technologii, aktywność ruchową oraz działania rozwijające pamięć i koncentrację.

Działania kierowane do seniorów obejmują również obszar zdrowia i dobrostanu. Organizowane są spotkania i wydarzenia poświęcone m.in. zdrowiu psychicznemu, aktywności fizycznej, profilaktyce oraz różnym sposobom dbania o dobrostan w okresie późnej dorosłości. Wśród przykładów można wymienić cykl „Z kulturą o zdrowiu”, łączący prelekcje prozdrowotne z wydarzeniami artystycznymi, akcje profilaktyczne, m.in. bezpłatne badania poziomu glukozy organizowane z okazji Światowego Dnia Cukrzycy, oraz „Strefę zdrowia” podczas Rodzinnego Pikniku Seniora. Od wielu lat działa punkt konsultacyjny „Słodkie pogotowie” - projekt profilaktyczno-edukacyjny prowadzony przez Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Cukrzycą, dofinansowany przez Miasto Gliwice. Jego celem jest edukacja w zakresie cukrzycy, jej wczesne wykrywanie oraz wsparcie osób już chorujących.

Działania prozdrowotne prowadzone są również w domach pomocy społecznej oraz przez Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku. Obejmują one m.in. edukację zdrowotną, promocję zdrowego odżywiania, aktywność fizyczną, profilaktykę chorób oraz inicjatywy wspierające zdrowie psychiczne i integrację społeczną. Wiele działań zdrowotnych dla seniorów realizowanych jest w ramach Gliwickiego Budżetu Obywatelskiego.

Ważnym instrumentem wspierającym korzystanie przez seniorów z lokalnej oferty jest również program „Gliwicki Senior 60+ i 75+”, w ramach którego mieszkańcy mogą korzystać z oferty ulg i zniżek u partnerów programu.

Wśród rozwijanych form wsparcia znajduje się także mieszkalnictwo wspomagane dla osób starszych. W 2025 r. Miasto Gliwice we współpracy z Fundacją Habitat for Humanity Poland rozpoczęło realizację pilotażowego mieszkania wspomagane dla seniorek. Rozwiązanie to łączy funkcję mieszkaniową z możliwością wzajemnego wsparcia mieszkańców i stanowi odpowiedź na potrzebę poszukiwania alternatywnych form zamieszkania dla osób starszych.

Przedstawione działania pokazują, że lokalna polityka senioralna obejmuje kilka wzajemnie uzupełniających się obszarów: aktywność i integrację społeczną, kulturę i edukację, zdrowie i dobrostan, przeciwdziałanie samotności, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, bezpieczeństwo oraz rozwój przyjaznych seniorom form zamieszkania. Ich analiza pozwoliła na określenie poniższych celów ramach Programu Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na kolejne lata.

III. Cele Programu, kierunki i działania

Kierunek działań A. Wzmacnianie aktywności, zdrowia i samodzielności osób starszych oraz przygotowanie do starości w dobrym stanie zdrowia.			
	Działanie	Realizatorzy	Monitoring – wskaźniki realizacji działania (jeśli nie wskazano inaczej, wskaźniki dotyczą danych w skali roku)
A1	Organizacja otwartych wydarzeń i akcji profilaktycznych, kształtujących zdrowy styl życia wśród seniorów.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, NGO, podmioty lecznicze, podmioty gospodarcze	Liczba zrealizowanych akcji o tematyce zdrowotnej dla seniorów lub z ich udziałem
A2	Wspieranie zdrowia i dobrostanu psychicznego seniorów	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, NGO-sy, podmioty lecznicze, podmioty gospodarcze	Liczba zrealizowanych akcji w zakresie zdrowia psychicznego dla seniorów lub z ich udziałem.
A3	Tworzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego seniorów w obszarze kultury, sportu, rekreacji i turystyki.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, instytucje kultury, NGO	Liczba zrealizowanych wydarzeń dla seniorów lub z ich udziałem
A4	Podejmowanie działań na rzecz wzmacniania świadomości osób w wieku 50+ oraz wspieranie ich w kształtowaniu nawyków sprzyjających zachowaniu sprawności, samodzielności i dobrej jakości życia w kolejnych latach.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, NGO, podmioty lecznicze, podmioty gospodarcze	Liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań, wykładów i zajęć dotyczących zdrowego stylu życia i zachowania sprawności

Kierunek działań B. Rozwijanie edukacji przez całe życie oraz kompetencji osób starszych

	Działanie	Realizatorzy	Monitoring – wskaźniki realizacji działania (jeśli nie wskazano inaczej, wskaźniki dotyczą danych w skali roku)
B1	Prowadzenie działań edukacyjnych wzmacniających kompetencje seniorów w zakresie cyberbezpieczeństwa, ochrony przed oszustwami, edukacji finansowej i konsumenckiej oraz właściwego reagowania na zagrożenia.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, Komenda Miejska Policji, przedstawiciele banku	- Liczba szkoleń - Liczba uczestników
B2	Promowanie idei uczenia się przez całe życie poprzez organizację szkoleń i warsztatów dla seniorów odpowiadających na zgłaszane potrzeby.	Miejskie jednostki organizacyjne, NGO	- Liczba zorganizowanych kursów/ warsztatów - Liczba uczestników
B3	Prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje cyfrowe seniorów, w tym umiejętność korzystania ze smartfonów, komputerów oraz e-usług publicznych.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, NGO	- Liczba szkoleń - Liczba uczestników
B4	Wspieranie edukacji zdrowotnej – organizacja prelekcji, warsztatów dotyczących profilaktyki zdrowotnej.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, NGO	- Liczba zorganizowanych prelekcji i warsztatów o tematyce zdrowotnej - Liczba uczestników prelekcji i warsztatów zdrowotnych

Kierunek działań C. Budowanie przyjaznego systemu wsparcia seniorów poprzez rozwój usług i działań zwiększających ich samodzielność, bezpieczeństwo, aktywność społeczną oraz jakość życia.			
	Działanie	Realizatorzy	Monitoring – wskaźniki realizacji działania (jeśli nie wskazano inaczej, wskaźniki dotyczą danych w skali roku)
C1	Animowanie aktywności społecznej seniorów	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	• Liczba klubów seniora • Liczba spotkań dla liderów klubów seniora • Liczba szkoleń, warsztatów i spotkań dla seniorów
C2	Zapewnienie miejsc opieki dziennej i stacjonarnej seniorom niesamodzielnym	• Miejskie jednostki organizacyjne, NGO	• Liczba miejsc w domach pomocy społecznej • Liczba miejsc w placówkach dziennej opieki dla seniorów
C3	Zapewnienie usług umożliwiających seniorom zachowanie samodzielności i życie w zdrowiu.	• Miejskie jednostki organizacyjne, NGO, podmioty gospodarcze	• Liczba seniorów objętych usługami wspierającymi samodzielność • Liczba seniorów korzystających z nowych technologii wspierających samodzielność
C4	Rozwijanie usług wsparcia dla opiekunów nieformalnych.	• Miejskie jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze, osoby fizyczne	• Liczba udzielonych konsultacji • Liczba punktów, w których można uzyskać wsparcie
C5	Realizacja gminnego programu „Gliwicki Senior 60+ i 75+”.	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, podmioty lecznicze, podmioty gospodarcze	• Liczba wydanych kart • Liczba partnerów programu
C6	Rozwijanie usług pomocowych odpowiadających na potrzeby seniorów.	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze	• Liczba zrealizowanych usług

Kierunek działań C. Budowanie przyjaznego systemu wsparcia seniorów poprzez rozwój usług i działań zwiększających ich samodzielność, bezpieczeństwo, aktywność społeczną oraz jakość życia.			
	Działanie	Realizatorzy	Monitoring – wskaźniki realizacji działania (jeśli nie wskazano inaczej, wskaźniki dotyczą danych w skali roku)
C7	Realizacja kampanii społecznych i edukacyjnych ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy wśród seniorów.	Miejskie jednostki organizacyjne	Liczba zrealizowanych działań
C8	Wdrażanie rozwiązań wspierających samodzielne, bezpieczne i aktywne życie seniorów poprzez dostosowanie przestrzeni publicznej i mieszkań do potrzeb osób starszych oraz rozwój mieszkań wspomaganych.	Miejskie jednostki organizacyjne	- Liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych - Liczba modernizacji poprawiających dostępność architektoniczną.
C9	Rozwijanie działalności Strefy Seniora jako centrum informacji i aktywności.	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	- Liczba seniorów korzystających z oferty Strefy Seniora, - Liczba osób otrzymujących newsletter
C10	Propagowanie i dystrybucja Kopert Życia	Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	Liczba Kopert Życia przekazanych seniorom

Kierunek działań D. Wzmacnianie udziału seniorów w życiu publicznym i społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw, partnerstw i działań integrujących pokolenia.			
	Działanie	Realizatorzy	Monitoring – wskaźniki realizacji działania (jeśli nie wskazano inaczej, wskaźniki dotyczą danych w skali roku)
D1	Wzmacnianie roli Rady Seniorów Miasta Gliwice jako organu konsultacyjno-doradczego reprezentującego interesy osób starszych.	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	• Liczba opinii wydanych przez Radę Seniorów Miasta Gliwice.
D2	Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz aktywizacji osób starszych poprzez konkurs minigrantów dla klubów seniora.	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne,	• Liczba klubów seniora, które otrzymały wsparcie finansowe w ramach programu minigrantów.
D3	Inicjowanie działań na rzecz integracji międzypokoleniowej	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne, instytucje kultury, NGO-sy	• Liczba zrealizowanych inicjatyw międzypokoleniowych • Liczba seniorów uczestniczących w działaniach międzypokoleniowych
D4	Rozwój wolontariatu senioralnego – angażowanie osób starszych w działania na rzecz lokalnej społeczności i organizacji.	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	• Liczba inicjatyw i akcji społecznych z udziałem wolontariuszy-seniorów.
D5	Realizacja zadań dla seniorów w ramach Gliwickiego Budżetu Obywatelskiego	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	• Liczba zgłoszonych zadań skierowanych do seniorów • Liczba zrealizowanych wniosków
D6	Realizacja zadań dla seniorów w ramach Gliwickiej inicjatywy Lokalnej	• Urząd Miejski, miejskie jednostki organizacyjne	• Liczba złożonych wniosków • Liczba zrealizowanych wniosków

IV. Spójność Programu ze „Strategią rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Gliwice na lata 2026-2032”

Program polityki senioralnej miasta Gliwice na lata 2026-2032	Kierunek działań A Wzmacnianie aktywności, zdrowia i samodzielności osób starszych	Kierunek działań B Rozwijanie edukacji przez całe życie oraz kompetencji osób starszych	Kierunek działań C Budowanie przyjaznego systemu wsparcia seniorów poprzez rozwój usług i działań zwiększających ich samodzielność, bezpieczeństwo, aktywność społeczną oraz jakość życia	Kierunek działań D Wzmacnianie udziału seniorów w życiu publicznym i społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw, partnerstw i działań integrujących pokolenia.
Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Gliwice na lata 2026-2032	+	+	+	+
C1: Budowanie solidarnej i aktywnej społeczności miasta Gliwice				
Rozwój dostępności przestrzeni publicznej i usług dla osób ze szczególnymi potrzebami			+	
Rozwój usług wsparcia lokalnego i infrastruktury społecznej	+	+	+	+
Wspieranie zdrowia i dobrostanu psychicznego mieszkańców	+	+	+	
Rozwój partycypacji społecznej				+
Wsparcie dla NGOśów i wolontariatu				+
Wzmocnienie integracji społecznej i tożsamości lokalnej	+		+	+
Budowanie gotowości do reagowania w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia		+		
Zapobieganie przejawom przemocy i zmniejszanie ich skali			+	

Rozwój kanałów dystrybucji informacji o usługach społecznych w mieście				
Prowadzenie systematycznej diagnozy potrzeb mieszkańców w obszarze polityki społecznej				
C2: Wsparcie i wzmacnianie rodziny jako podstawowego środowiska rozwoju				
Zwiększenie atrakcyjności miasta dla młodych i rodzin				
Rozwój i modernizacja miejskiego zasobu mieszkaniowego			+	
Wsparcie rodzin w codziennym funkcjonowaniu oraz w sytuacjach kryzysowych				
Wsparcie rodzin mających pod opieką osoby zależne			+	
Rozwój systemu pieczy zastępczej				
C3: Organizacja wsparcia dla mieszkańców doświadczających kryzysów i trudności życiowych				
Rozwój form wsparcia osób zagrożonych kryzysem zdrowia psychicznego i doświadczających go	+			
Rozwój form wsparcia osób zagrożonych kryzysem uzależnień substancjonalnych i behawioralnych oraz doświadczających go	+			
Rozwój form wsparcia osób zagrożonych i doświadczających kryzysu bezrobocia				
Rozwój form wsparcia osób zagrożonych kryzysem bezdomności i doświadczających go				
Rozwój form wsparcia osób zagrożonych kryzysem ubóstwa i doświadczających go				

Rozwój form wsparcia osób zagrożonych różnymi przejawami przemocy i doświadczających ich oraz działań korekcyjnych wobec sprawców			+	
Rozwój form wsparcia i aktywizacji osób z niepełnosprawnościami				
Rozwój form wsparcia i aktywizacji osób starszych			+	
Wsparcie integracji społecznej repatriantów, cudzoziemców i migrantów				

V. Monitoring

Monitoring Programu Polityki Senioralnej będzie prowadzony w sposób systematyczny, w celu oceny stopnia realizacji zaplanowanych działań oraz ich skuteczności w odpowiadaniu na potrzeby osób starszych.

Monitoring obejmować będzie w szczególności:

- gromadzenie i analizę informacji dotyczących realizowanych działań oraz liczby ich uczestników;
- ocenę stopnia realizacji celów i założonych rezultatów;
- analizę dostępności i wykorzystania oferty skierowanej do seniorów;
- identyfikowanie aktualnych potrzeb, problemów i barier, z jakimi mierzą się seniorzy;
- ocenę współpracy podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Istotnym elementem monitoringu będzie udział osób starszych poprzez konsultacje, ankiety, spotkania oraz inne formy dialogu z seniorami oraz przedstawicielami miejskich jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób starszych, służące wymianie informacji, doświadczeń oraz identyfikowaniu obszarów wymagających dodatkowego wsparcia.

Wyniki monitoringu będą przedstawiane w formie corocznego sprawozdania z realizacji Programu i wykorzystywane do planowania kolejnych działań oraz, w razie potrzeby, aktualizacji Programu i dostosowania go do zmieniających się potrzeb mieszkańców w wieku senioralnym.

VI. Postanowienia końcowe

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje pełnomocnik Prezydenta Miasta Gliwice do spraw seniorów. Końcowe sprawozdanie z realizacji Programu zostanie podane do publicznej wiadomości.

Uzasadnienie

W oparciu o art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 639 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy podejmowanie zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Program Polityki Senioralnej Miasta Gliwice na lata 2026–2032 został opracowany w odpowiedzi na zmiany demograficzne i społeczne, w szczególności starzenie się społeczeństwa oraz wzrost udziału osób starszych w strukturze ludności miasta. Zjawiska te wymagają podejmowania długofalowych działań na rzecz poprawy jakości życia seniorów, wspierania ich samodzielności oraz zapewnienia warunków sprzyjających aktywnemu i bezpiecznemu starzeniu się.

Przyjęcie Programu pozwoli określić kierunki działań Miasta w zakresie wsparcia osób starszych, koordynować inicjatywy realizowane przez miejskie jednostki i inne podmioty oraz dostosować je do potrzeb seniorów. Dokument będzie podstawą planowania, realizacji i monitorowania działań służących poprawie jakości życia osób starszych oraz wzmacnianiu ich aktywności i samodzielności.

Dotychczasowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych dla miasta Gliwice obowiązywał w latach 2020–2025, w związku z czym konieczne jest przyjęcie dokumentu na kolejne lata, natomiast nadanie uchwale wstecznej mocy obowiązującej pozostaje w zgodzie z zasadami demokratycznego państwa prawnego i jest podyktowane słusznym interesem obywateli.